

tezetek élmező)
avi működéséről
az. Kiosz ott tej
or mennyiség 14
evételek: Tagdíjak
875 lej. Tem-
200 lej. Ebédok
1800 lej. Tar-
162 lej. Össze-
telhordásért 4538
lej. Jutalékokra
8 lej. Tejszámla
58 lej. Segélyek
ésre 5501 lej.
szesen 21,396 lej.
Mórué lakók.

a késnélküli
"IDEAL"

tváló por
az ország legre-
váramánya, mely
jónnan átprepa-
zarcotnem marja
llemes ha-
hagy utána.

"IDEAL" felírás

fodrász
dinand 30.

SS

pröffnet.
g hinaus

offi:elle
auch zu
hrenden
n, kurz
Situation

G"

zu den
hrenden
welchem
arstellen.
aben die

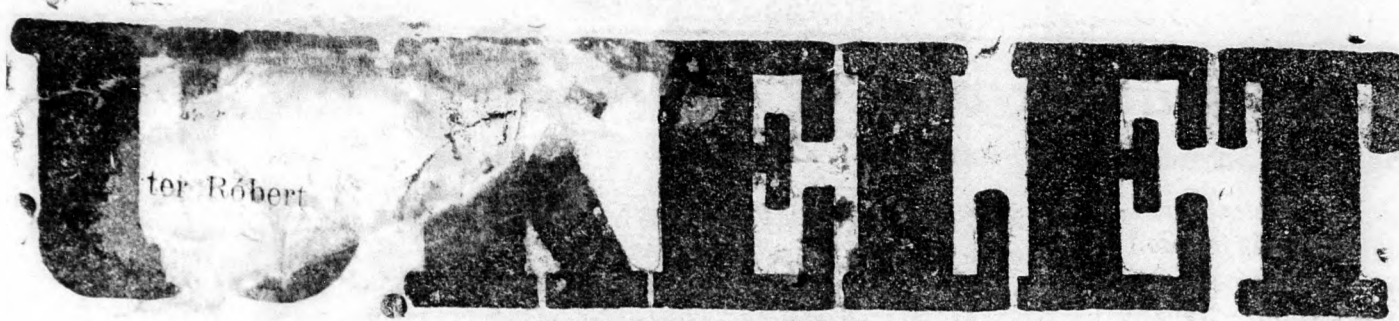
hrenden
sher un-
ez Israel.

"Wiener

L. 20"-
ten, da die

A)

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Kis-Kolozsvár, St. Baron
10. U. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
kiadóhivatal — 977
S. N. Sz. — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adnak vissza.

ESZDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlóvákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 augusztus 8 Szombat

Kis-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 181 szám

5685. Ab 18

A vérszag

Csak aki utazott már a trák hegyek kö-
zött, csak aki átvagolt egy éjfél a bu-
gygós macedón parasztok között valamelyik
állomáson, csak aki végigszárgult az athén—
belgrádi expresszen a szédítő görög hegyek pe-
remén, csak akinek a hálókülsőjébe belőttek
már a komitácik, tudhatja igazán mi az, ami-
kor arról érkezik hír, hogy odalent, a Balkán
déli részén zavarok vannak. Sehol annyi em-
ber nem oson mély alkonyatokban a falak men-
tén, a mezők ösvényein és a magas szerpenti-
neken, sehol annyi fényt nem lóbnak meg
az éjszakában, sehol nem dörren mély csend-
ben annyi fegyver, sehol nem sikoltanak any-
nyit, sehol nem dobognak olyan titokza-
tosan a léptek, mint ezen az emelkedő-
süllyedő földnyelven, amely mint egy szétlátott
száj nyulik bele a Trák-tengerbe. Valami rop-
pant régi romantika, dicső rablók lelke él még
ezen a vidéken, amely olyan szép és félelme-
tes, mint csak a legősibb őszön. Itt vannak a
legnyughatatlan-vérűbb emberek, a legkajlabb
arok és a legsunyibb tekintetek, a legszé-
lebb állkapcsok vannak itt, a legszihárabb
lábszárak és a legkönnyebben lendülő karok.
Szakadatlanul vonulnak hegyre föl, hegyről le
ezek a déli embersordák, mintha valami
iszonyu végezet szállta volna meg és tűzné őket.
Kaldózók, csempészek, pénzváltók, hajtóvadászok,
komposok, bandafőnökök ijesztő társasága él itt
és rémiti a sima európaiat. Kuszált, zavaros,
fonák emberek, mint maga a föld, amelyen
lakhak. És ebből az értelmetlen, vad, indula-
tos tömegeből ime az utóbbi évek legnagyobb
politikai rezervoárja támadt.

Ez a gyönyörű tudomány, amelyet egy
francia bölcsész a tudományok tudományának
nevezett el, az okos és magasrendű politikai
tudomány, amelynek a legvilágosabb, legbecsü-
letesebb, legerőteljesebb utakat kellene járnia, le-
nyult a legmélyebb örvénybe, az emberi indu-
latok feneketlenébe, hogy a legalacsonyabb-
rendű ösztönöket állítsa szembe a haladás jó-
zanságával. Aki figyel az eseményeket, jól
láthatja, hogy a nagy európai politikával pár-
huzamosan egy különlegesen balkáni politika is
folyik, amelynek az általános népi és társadalmi
fejlődés szempontjából ugyanolyan taktikai je-
lentősége van, mint akár a széles-skálájú és
tághorizontu angol-orosz diplomáciai játéka-
nak. A politika azonban, úgy látszik, min-
denhol olyan eszközökkel operál, amilyen-
ekre éppen akad. Mig Londonban, Párisban
és Berlinben a legvilágosabb szavakat rakják
a tömegek elé, addig az Athén-Szofia-Belgrád
háromszögben a legsötétebb és legszűkebb ér-
telmi jelszavakkal mozgatják meg az emberi
faj déli hordáit. Itt mindenkit egymás ellen
bélnek, egymás ellen játszanak ki, egymás
ellen biztatnak és bujtatnak. Szép, egyenes
vonalban aligha is haladhatna ezeken a cik-
cakkos területeken a politikai értelem.

Ezért rejtett erőket robbantanak ki, a lélek
állati szikráit, hogy azoknak zavaros fényénél
világosodjék meg a balkáni éjszaka. Ezer és ezer
agitátor, ügynök, kém, propagandista, agent
provokátor csiholja ezt a tüzet, amely néha
azokat is elemészti, akik előhívták.

Ebben a pillanatban kétfelé is perzselődik a
macedón avar. Az egyik oldalon Szofia irá-
nyában futnak a lángok, de Athén felé is viszi
már az égett szagot az augusztusi szél. Az
európai politikusok megint felébresztették a déli
farkasokat. Az állati morgás mind messzebbre
hallatszik és mind rekedtebbül. A nagyhatal-
mak, amelyek előcsalták a vadakat rejtekük-
ből, kiváló kéjjel figyelnek a bömbölő hangok
felé. Azt hiszik, hogy ha a vadakat egymás
ellen uszítják, megmenekül az Ember. Wells
egyik fantasztikus regénye, dr. Moreau szigete

jut eszünkbe, ahol, viviszekció útján, fene-
vadakból csinál embereket egy biológus.
Sikerül is kiidomítani őket, amíg egy napon
újra vért nem látnak. A vérszag! A vérszag!
— kiabál magából kikelve a tudós, mert érzi,
hogy állatemberei elvesznek számára. És való-
ban, a mesterséges emberi értelem, amit neve-
léssel beléjük oltott, lassanként egészen kihuny.
Eles fogaik ismét kiülnek, sima arcukat újra
szőr nővi be, ujjakra feljönnek megint a szőr-

pamacskok, elfelejtenek beszélni, a hangjuk
mindig rekedtebb lesz, amíg újból csak ugat-
nak és tüölnének. Moreau doktort és társát,
Montgomeryt, az egyedüli embereket a szige-
ten, akik emberi mivoltukat előbb kialsították
belőlük, szétmarcangolják. És újra minden ál-
lati vadságba süllyed a környéken...

Valahogy nagyon félünk. A nagy politiku-
sok megint vért szolgáltattak a komitácik-
kal...
Ben Ami

Macdonald

az angol bányák nacionalizálását követeli

A kormány tízmillió font szubvenciót akar adni és közel háromszázmillióra
van szükség. Heves vita az alsó- és a felsőházban

(London, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A bányásztrájk ügye még mindig meg-
oldatlan. Az alsóházban ma ismét hosszabb vita
volt, amelynek során Baldwin kijelentette hogy a
bányászok ügye azért mérgesedett el ennyire, mert
az előbbi kormányok vonakodtak a vizsgálatok
eredményéről nyilatkozni.

— A sajtó és a pártok éles kritikája — mon-
dotta Baldwin — nem lepett meg. Mindenesetre
gondolják meg támadóim, hogy sokkal könnyebb
harcolni, mint a békét megőrizni. Állithatom, hogy
egész erőmre szükségem volt, ha azt nem akartam,
hogy Anglia gazdasági életét súlyos katasztrófa
érje. A kormány örökös a demokrácia fölött és
hátré történjék, hű fog maradni elveimhez. Meg-
vagyok győződve arról, hogy egy esetleges anarchia
ellen maga a nép foglalna állást.

Utána Macdonald állott szóásra és hangoztatta,
hogy Baldwin nyilatkozata kevésbé tisztázza a hely-
zetet. Kifogásolja, hogy a kormány megszakította a
tárgyalásokat, ami a krízis egyik főokának tekinthető.
A kormány azt hiszi, hogy tízmillió fonttal segíthet
a szénbányákon, holott a becslések szerint legalább
kétszáznyolcvanhétmillió fontra van szükség. A szén-
bányászat ügye nemcsak a munkaadók és munkások,

hanem az egész nemzet kérdése, amelyet csak úgy
lehet megoldani, ha a bányákat a nemzet ellen-
őrzése alá helyezi, azaz nacionalizálják. Ajánlja a
kormánynak, hogy egyrészt biztosítsa a munkabé-
reket, másrészt gondoskodjék a bányák produktumai-
nak elhelyezéséről.

Lloyd George szerint a helyzet rendkívül su-
lyos. A kormány hol az egyik, hol a másik párt
kegyéből él és soha sem lehet tudni, hogy tulaj-
képen kik is kormányoznak Angliában.

Az alsóház ülésével egyidejűleg a felsőházban
lord Besuchanp interpellál a bányapolitika ügyé-
ben. Hangoztatja, hogy a bányák szubvencionálása
veszélyes precedens lehet, mert a többi iparágak
munkásai a jövőben ezen a címen könnyen meg-
zsarolhatják majd a kormányt.

Lord Robert Cecil megnyugtatja az interpel-
lálót, hogy a bányász-ügy nem szolgálhat preceden-
sül, mert teljesen speciális és egyedülálló jelentő-
sége van.

London, augusztus 7. A bányaszubvenciók
ügyében megindult vitát szavazás zárta le, amely-
nek során a szénipar támogatásáról szóló javaslatot
351 szóval 16 ellenében elfogadták.

Elmozdítják állásukból

az antiszemita atrocitásokat tűrő prefektusokat

A miniszterelnök fulmináns beszéde a minisztertanácson. A független
diákszövetség manifesztuma

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A kormány úgy látszik, hogy
a jasi események hatása alatt a lehető legko-
molyabban rászánta magát arra, hogy komoly
eszközökkel hiúsítja meg az antiszemita atroci-
tások megismétlődését. Legalább is erre mutat,
hogy a tegnapi minisztertanácson Bratianu Jo-
nel miniszterelnök a legnagyobb felháborodás-
sal beszélt a legújabb antiszemita-tüntetésekéről.
Utastotta az összes minisztereket, hogy tőlük
telhetően járuljanak hozzá a mozgalom elfojtá-
sához. Bratianu kifejezte azon óhaját, hogy
ezután sokkal szigorúbban járjanak el a tünte-
tőkkel és rendezavargókkal szemben. Kifogás
merült fel egyes prefektusok működése ellen,
mert igen passzívan viselkedtek a tüntetések-
kel. Ezért ezeket a prefektusokat még a hét
folyamán elmozdítják állásuktól.

Az antiszemita-tüntetések alkalmából a nem-
régiben megalakult független diákszövetség is
tiltakozó manifesztumot szövegezett meg. Er-
dekes, hogy ez a tiltakozó manifesztum a "Cu-
dekas" -ban jelent meg, amely lap antiszemita
tendenciájú, bár az is igaz, hogy a brutalitá-
sokban megnyilvánuló antiszemita-mozgalmakat
mindig elítéli. A manifesztumot, amelyről a
"Cuventul" azt írja, hogy örömmel ad helyet
hasábjain, itt adjuk:

"Az egész sajtó a közvélemény tudomására
hozta a Cuza egyetemi tanár ellen elkövetett tá-
madást. Bármi is legyen ennek a támadásnak
az oka, — amit majd az illetékes hatóságoknak
kell megállapítaniok — tiltakoznunk kell min-

den brutalitás ellen, különösen, ha az egy öreg
ember és egy volt egyetemi tanár ellen irányul.
Legmélyebb meggyőződésünk, hogy az ilyen
támadások egyáltalában nem szolgálják a lelkek
békéjének helyreállítását. Annál sajnálatosabb
azonban az a tény, hogy maguk az antiszemi-
ták erőszakkal feleltek erre a támadásra és
brutalizálták a békés lakosságot. Meg kell szün-
tetni a gyűlölet és erőszak atmoszféráját, hogy
ilyen incidensek egyik oldalról sem történhes-
senek meg.

Ebből az alkalomból felhívjuk a diákság fi-
gyelmét egy igen súlyos esetre, amely súlyosan
megsértette az egyetemi presztizst. Hétfőn,
augusztus 3-án este félkilenc órakor egy ur,
akinek az egyetemhez semmi köze sincsen,
(a manifesztum Bacaloglu ügyvédre céloz)
behatolt a Cantacuzino-utcai diákmenzára és
felhívta a diákokat, hogy utcai tüntetéseket
rendezzenek. Teljes energiával tiltakozunk az
ilyen eljárás ellen, amely a diákokat az agitá-
torok szolgálatába akarja szegődtetni. Felhív-
juk kollégáinkat, hogy ne hagyják magukat
utcai tüntetésekbe belerántani, mert ilyen mó-
don játékszerek lesznek azoknak a kezeiben,
akik a folytonos botrányokkal csak az ország
megragalmazására törekednek."

Az "Adeverul" jelentése szerint Lernert
Cuza támadóját, börtönében súlyosan megver-
ték. Egy jasi távirat szerint Lerner meg is
halt, ezt a hírt azonban egyáltalán nem erő-
sítették meg.

Hogyan és hol születik meg egy vérvád

Ostoba vérvádmese a jugoszláviai Zentán

(Szabadka, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zentai szefárd zsidó hitközség talmudiskolája nemrég elkészült és a napokban akarták annak felavatási ünnepét megtartani. Néhány nappal ezelőtt azonban kínos akadályok gördültek a felavatás elé, mert az iskola felépítésével kapcsolatban a vérvád soha meg nem szűnő rémmeséje kísért ismét Zentán a zsidóság ellen, ami miatt az iskola alapítói most nem találják alkalmasnak az időpontot a felavatási ünnepség megtartására.

A kidobolt figyelmeztetés

A mult héten eddig még ki nem derített forrásból, az a rémmese terjedt el Zentán, hogy a zsidók a talmudiskola felépítéséhez keresztény gyermekek vérért is felhasználják és ezért néhány gyermeket meg fognak ölni, illetve megölteket. Tápot adott erre az a véletlen körülmény, hogy éppen most, rövid időközökben három kisgyermek eltűnt szüleinek lakásáról és ezekkel az eltűnésekkel azonnal a zsidók elleni vérvádat hozták összefüggésbe. Az eltűnések híre és a vád minden alkalommal szinte órák alatt terjedt el Zentán és a vérvádnak különösképpen nemcsak az alsóbb néposztály, hanem az ugynevezett intelligens közönség egyrésze is hitelt adott, amikor azonban a három eltűnt gyermek közül kettő hamarosan előkerült, sőt később a harmadik is hazakerült, a sötét vád terjesztői erről óvatossággal hallgattak. A rémmese terjedt és még ma is tíz gyermek eltűnéséről és meggyilkolásáról suttognak Zentán, minden alap nélkül.

A zentai rendőrség a megisméltető eltűnések miatt dobszó útján kihirdette, hogy a szülők fokozott gondossággal vigyázzanak gyermekeikre, ami ismét tovább szította a vérvád meséjét. A zentai magyar lakosság nem értette a szerb nyelvű hirtetményt és így elhitte a vérvád terjesztőinek, hogy a rendőrség a zsidóktól félti a gyermekeket.

Az eltűnt gyerekek

A mult hét csütörtökjén, amikor még csirájában lappangott a vérvád, Kovács Marcella kilencéves kislány eltűnt szüleinek a Zenta melletti Felső-hegyen levő tanyájáról. A szülők kétségbeesett keresése az első napon hiábavalónak bizonyult és ezért jelentést tettek az eltűnésről a zentai rendőrségnek. A tanyai lakosság — a zentai rémmesék alapján — annak a gyanúnak adott kifejezést, hogy a gyereket „a zsidók beépítették az iskolába”, amit a szülők a rendőrséggel is közöltek. A rendőrség, amely nyomban elrendelte a kutatást a kislány után, természetesen semmi hitelt nem adott ennek a sötét vádnak, a gyermek pedig másnap előkerült. Kiderült, hogy a kislány a szállás környékén eltévedt és a járókelők egy szomszédos szállásra vitték, pénteken pedig a kis Marcellát visszavitték megrémült szüleihez.

A második eltűnés pénteken történt.

Molnár Julia, Molnár János zentai gépész öt éves kislánya délután eltűnt hazulról. Édesanyja kétségbeesetten kereste és azonnal az a gyanu merült fel benne, hogy a zsidók vitték el, hogy az iskola felavatásához vérért használják. Keresésére indult a kislánynak és csakhamar a lakásuk közelében levő kukoricásnál ráakadt éppen akkor, amikor egy férfi erőszakot akart elkövetni a gyermek ellen. Kiderült, hogy az uton játszó dozó kisgyereket Kovács György zentai pék magával csalta a kukoricásba, hogy ott brutális marénylétet kövessen el ellene. Kovácsot Molnárné feljelentésére a zentai rendőrség letartóztatta.

Ugyancsak pénteken tünt el Zentáról Ivánovics Sándor tizenéves kisfiú, a vasúti tőzsde tulajdonosának gyermeke. A kisgyereket anyja megdörögálta, emiatt elment hazulról és azóta nem került elő. Bár szülei bizonyosra veszik, hogy a gyermek valamelyik vonatra felszállt és dachból elutazott, a vérvád terjesztői ezt az eltűnést is a zsidók ellen használják fel. Ma reggel Ivánovics Sándor is megkerült.

Beavatkozik a hatóság

A sötét és rosszindulatu rágalmak miatt a zentai szefárd hitközség tisztagu küldöttsége, Pollák Salamon hitközségi elnök vezetésével felkereste

Mátics Szlavko rendőrfőkapitányt, akitől védelmet kértek a vérvád terjesztőivel szemben. A főkapitány ígéretet tett, hogy a legszigorubb nyomozást fogja

A szünidei tanfolyamokról szóló rendelet nem vonatkozik az érettségi tanfolyamokra

Reghman iskolaügyi főinspektor nyilatkozata egy félreértett rendeletről

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet részletes tudósítást közölt arról a rendeletről, mely Reghmann Miklós iskolaügyi főinspektor aláírásával a napokban jelent meg s melyet a sajtó legnagyobb része, mint az érettségi tanfolyamok ellen irányuló rendeletet kommentált. Reghmann Miklós, akit most nagyváradi prefektussá neveztek ki, a sajtó képviselői előtt a rendelet tulajdonképeni intenciójáról nyilatkozatot tett, mely — ha minden tekintetben megfelel a valóságnak, — úgy alkalmas arra, hogy a meggyötört kedélyeket lecsillapítsa és az érettségi tanfolyamok zavartalan menetét biztosítsa.

Tizennyolcezer bolgár családot kiutasítottak Görögországból

(Szófia, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A görög határon ma tizennyolc bolgár család jött keresztül, akiket a görög hatóságok a tegnapi nap folyamán Trácia és Macedonia területéről kiutasítottak. A kiutasítás retorzióképpen történt azért, mert június 5-én a bolgár Stanimaka községben Nikolaidis görög állampolgárt meggyilkolták. Annak idején a szófia kormány biztosította Görögországot, hogy elégtelt fog szolgáltatni és a gyilkosok ellen megindítja a nyomozást. Minthogy azonban a vizsgálat mind a mai napig nem vezetett eredményre, a görög kormány indokoltan érzi, hogy represzáliákkal éljen. A nagymértékű kiutasítás nagy pánikot idézett elő a bolgár fővárosban.

A bécsi kongresszuson bemutatják a zsidó nép művészi és testi regenerációját

Hatalmas művészi és sportünnepségek a kongresszus tartama alatt

(Bécs, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A XIV. cionista kongresszus alkalmából Bécsben különböző művészi látványosságok rendezésére bizottság alakult, amely a kongresszus résztvevői számára megmutatja egyfelől Bécs műkin-cseit, építészeti és plasztikai érdekességeit, másfelől elkalauzolja a vendégeket Bécs pompás környékére.

A bizottság gondoskodik arról, hogy szakszerű vezetők álljanak az idegenek vezetésére. A zsidó művészet bemutatására 17-én kerül sor, amikor a Hakoah zenekara és a bécsi zsidó dalegyesület fognak közreműködni a megnyitó ünnepélyen. Az ünnepi program egyik fénypontja lesz az új zsidózene. Nemcsak a világi zeneköltészet legjobb értekei kerülnek bemutatásra, hanem a zsinagógi kompozíciók is.

Augusztus 19-én Braslawszky karmester vezetésével álljanak az idegenek vezetésére. A zsidó művészet bemutatására 17-én kerül sor, amikor a Hakoah zenekara és a bécsi zsidó dalegyesület, Margulies főkantor, Josef Zimble, koncertmester és Max Lampel orgonaművész. Huszonkettedikén fiatal művészek koncertje lesz, amelyen részt vesznek: Brondislaw Gimpel hegedűművész és Róbert Goldsand zongoraművész. Huszonharmadikán zsidó dalestélyt rendeznek a következő közreműködésével: Klara Kwartin, a prágai opera tagja, Hilde Dulickája, Braslawszky professzor, Posztulow főkantor és a bécsi zsidó dalegyesület. Huszonnegyedikén Feuermann Zsigmond és Emanuel hegedű- és csello estélyt rendeznek. Huszonkettedikén „A zsidó dal” címen zsinagógi koncertet adnak, amelyen részt vesznek Elza Elizza kamarai énekesnő, József Frank és Julius Wolfsohn tanár.

Az ünnepségek programjának második részét nívós színelőadások töltik be. Huszonötödikén és huszonhatodikán színelőadás keretében mutatják be Feldmar főrendező rendezésében Israel Averbach „Móse” című darabját elsőrangú színészekkel. A Roland-Bühne deszkáin a Jüdische Bühne fog ven-

megállapítsa, kik terjesztik a rémmeséket és ezek ellen a legszigorubb büntetést fogja alkalmazni. A zentai zsidó hitközség küldöttsége ezenkívül a napokban a belügyminisztert és a vállalásügyi minisztert is fel fogja keresni, hogy a kormányt a vérvád terjesztői ellen erélyes rendszabályok alkalmazására kérjék fel.

Reghmann inspektor nyilatkozatát, az alábbiakban közöljük:

A legnagyobb meglepetéssel olvastam — mondja a főinspektor — a lapok közlését. Óriási félreértésről van szó, melyet egyesek rosszakaratúan félremagyarázni és belőle tőkét kovácsolni igyekeznek. A rendelet már régebbi, évekkal ezelőtti és az a nyilvános nyári tanfolyamokra vonatkozik. Minden évben és így az idén is megküldjük azt az iskoláknak, csupán formalitásból. Ismétlem ez nem vonatkozik az érettségi előkészítő tanfolyamokra, melyek tisztán magánjellegűek és így nem tartoznak mihozzánk.

dégszerepelni. A szereplők között dr. Paul Baratow játéka lesz a kimagasló programpon. Az együttes tagjai: Lidia Potockaja (Páris), Dolly Markowa, Deutschné asszony és Emanuel Serebroff (Varsó), Benzion Sigall, Michael Preiss és több nevezetes művész.

Szeptember elsején tartják meg az állami opera diszelőadását, amely alkalommal Goldmark „Sába királynője” kerül előadásra Schalk igazgató vezetésével. A következő estén a kongresszus résztvevői tiszteletére a Burgtheaterben fogják adni Beer Hoffmann „Jakob álma” című darabját. A kongresszus látogatói ezekre az előadásokra a legmesszebbmenő kedvezményekben részesülnek. A művészi program kiegészítése lesz az Abel Pann-kiállítás a Saecssio házában.

A Palast Kino a kongresszus ideje alatt csupa zsidó filmet fog bemutatni.

Augusztus 19 ike és 23 ika közötti időben rendezik Bécsben a Makkabi világsportszövetség torna- és sport ünnepségeit, amelyhez a különböző országokból együttvéve körülbelül három ezer sportifjú és leány jön Bécsbe. Hatalmas manifesztáció lesz ez a zsidó nép testi regenerációja mellett. Huszonharmadikán tömeges felvonulást rendeznek a tornász és sport-csapatok a Hakoah sporttelepén. A sporttérén nagyarányu sportgyakorlatokat fognak bemutatni. Ezt követi majd egy palesztinai futball-csapat mérkőzése valamelyik bécsi zsidó amatőr-csapattal. A különböző sportok közül bemutatják a könnyű és nehéz atlétikát, a boxolást, a birkózást, a vívást, uszást, hockeyt és teniszt. Ehhez csatlakozik majd még egy sakkverseny is. E hó 23 án tornászok és sportemberek Herzl síjához zarándokolnak. Az ünnepi programnak további részében meglátogatják Bécs városát, a múzeumokat, a schönbrunni kastélyt, könyvtárakat, a régebbi zsinagógákat, jóléti intézményeket és gyárakat. Végül kirándulásokot rendeznek a város környékére.

Zsidó

Hogya

(Bistrita Besz tudósítójától.) Győvezett országút felé terít autóbussz ezüst csik tűnik autóbusszon a zsidó a tihutai nyaraló látogatására utaz csengve és zugva követi, mintegy lől illatos, tisztas a titáni ormok imádkozón az ég

A legközelebb sok közül felénk ég hirtelen szabó ki, mely lenyűgőnek sulyával a szőcske egy kis tel hiszen lakói áll legközelebbi for az a barátságos árvagondozó győ megáll, az árvag nak. Egetverő k

— Salom U
Az üdvözölő állított gyermek zottság tagjait a végig a sorfal h től feketére sül egyik ruháján és másik oldalon ár árnyazza be, m

A kapu elé Dávid csillaga d mögött széles, nagy asztalok ár rembe érünk, ez rom szobában le Először a lányok fapriccsok redbe vel vannak letak rendesség. Az al laktáblák ragyo szikrázva és bol szobákban is ha lakosztályai has tegszobába meg érzéssel jelenti. A telepvezetőök pekben erdei és nak. A negyedi delő, a leghigie A konyha és sz ban van elhely legelőírásosabb.

Sípszó sivit gyan, szélesen A gyermekek s sötétre. Több lobban fel a j ritmusosan dob séges táj zárja övezte tisztasor el, itt nem ere valmát. A fiuk A gyermekek e fűrdőjenek az denütt boldog, Ezerkétszáz ger színe fölöt minden álmát, pazarolta voln konturját a Ká

A bizottság gyermekeket. D a gyerek-sereg nyaralását négy ségesnek. A k sen — a gyen szükségük van mek közül har

Figyelje ne tévessze ő

Kristály kelmetestő, vegylisztító és gőzmosó-gyár Cluj
Szöveggyárak és kereskedők figyelmébe!
Festünk színtartóan bármilyen színre pamut, gyapju és műselyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.
Nagybani festésnél árendemény! 5 0 0
Telefon

Zsidó árvák között a tihucái nyaralótelepen

Hogyan élnek az Erdélyi Zsidó Árvagondozó gyámoltjai Tihucán

(Bistrita Beszterce, augusztus 7. Az Új Kelet tudósítójától.) Gyönyörű völgyben, sűrű erdővel övezett országúton rohog előre a Dornavatra felé terülő autóbussz. Ragyogó napsütésben mint ezüst csik tűnik el az út a sűrű rengetegben. Az autóbusszon a zsidó árvagondozó árvái utaznak a tihucái nyaralótelepre. A nyaraló gyermekek látogatására utazó bizottság tagjainak ámulatát csengve és zugva rohanó hegyipatak zugása követi, mintegy zenekíséretként. A Magura felől illatos, tiszta havasi levegő csap arcainkba s a titáni ormok, mint hatalmas karok nyulnak imádkozón az ég felé.

(Salom Uvracha)

A legközelebbi fordulathoz, a borgói havasok közül felénk fehérik a kised Tihuta. Az ég hirtelen szabad és hatalmas boltozatáig terjed ki, mely lenyűgöz végtelenségével és pompájának súlyával a szívekre nehezedik. Tihuta mindössze egy kis telep, alig van tíz ház benne, mert hiszen lakói állandóan az erdőben laknak. A legközelebbi fordulathoz már szemünkbe tűnik az a barátságos külsejű ház, melyben a zsidó árvagondozó gyermekei laknak. Az autóbussz megáll, az árvagondozó bizottság tagjai leszállnak. Egetverő köszöntés fogadja őket.

— Salom Uvracha!

Az üdvözlő kiáltás a katonás sorrendben felállított gyermekek ajkairól hangzott el. A bizottság tagjait a nyaralótelep vezetői végig a sorfal között. Egyik oldalon napkürátótt feketére sült arcú lányok állanak, mind-egyik ruháján egy szál üde margarétavirág. A másik oldalon álló fiúk pirosposztag arcát sapka árnyazza be, melyen háromágu fenyődisz ül.

(Egyetlen beteg nincs)

A kapu elé érünk. Nagy, virágból fonott Dávid csillaga díszíti a kapu tetejét. A kapu mögött széles, tágas térségen terítésre váró nagy asztalok állanak. Majd nagyablakos terembe érünk, ezek a gyerekek lakoszobái. Három szobában lányok, háromban fiúk laknak. Először a lányok lakoszobáit nézzük meg. A fapriccesek rendben tartott és tiszta ágyneművel vannak letakarva. Mindenütt minuciózus rendesség. Az ablakon fehér függöny, az ablaktáblák ragyogó tisztaságuk, a napfény szikrázva és boldogon ömlik be rajtuk. A többi szobákban is hasonló rend és tisztaság. A fiúk lakosztályai hasonlóan rendezek. Innen a betegszobába megyünk át. A telep orvosa jóleső érzéssel jelenti, hogy egyetlen beteg sincs. A telepvezető és tanító szobájában cserepekben erdei és mezei illatos virágok pompáznak. A negyedik házban van az orvosi rendelő, a leghigiénikusabb felszereléssel ellátva. A konyha és személyzet lakása csinos fabarakban van elhelyezve. Itt is minden a lehető legelőirásosabb.

Sípszó sivit végig a levegőn, mely után lágyan, szélesen zendül fel egy héber melódia. A gyermekek széles rajokban futnak ki a játszótérre. Több mint száz árvagyermek szívében lobban fel a jókedv, a pattogó ütemű dalra ritmusosan dobban a lábuk. A játszótérre fontos táj zárja keretbe. A széles, hosszú fenyő-övezte tisztáson a nap sugarai izzóan ömlenek el, itt nem érezni az állandó kárpáti szellő fúvatát. A fiúk csoportja elválik a lányokétól. A gyermekek derékig vetkőznek le, hogy megfürdjenek az életet adó nap sugariban. Mindenütt boldog, lélekteli kacaj hangzik.

Ezerkétszázötven méter magasságban a tenger színe fölött vagyunk. Mintha a gondviselés minden álmát, minden fantáziáját erre a tájra pazarolta volna el. A radnai havasok kékes konturját a Kárpátok hegyláncai zárják be...

(Ebéd közben)

A bizottság tagjai körbe gyűjtik a játszódozó gyermekeket. Dr. Leitner Fülöp orvos szemlét tart a gyerek-sereg fölött és kijelöli azokat, akiknek nyaralását négy héttel meghosszabbítani látja szükségesnek. A kiválogatottak között — természetesen — a gyengébbek foglalnak helyet, akiknek szükségük van az elsőrendű ellátásra. Százegy gyermek közül harminckettő akad ilyen. A gyermekek

szemeibe hirtelen könny buggyan. Sírnak azok, akik itt maradnak, sírnak azok is, akiknek el kell menniük. De sírásuk nem komoly, csak a távozás fölött érzett pillanatnyi fájdalom, vagy a honvágy okozta a könnyeket.

Mire visszatérünk, az első ház udvarán felállított asztalokat patyolatfehér abroszokkal leterítve találjuk. A gyermekek farkasétvágygal kanalazzák a zöldbablevest. Nem különben az utána következő ételeket. A gyengébbek levesébe egy-egy tojást is beleütnek, a nagyötteknek pótkenyeret és pótadagot is kapnak. Először a lányok ebédelnek. Utána a fiúk, miután megmosták kezeiket, ülnek asztalhoz. Az ebéd végén áldóima, ezután pihenés következik. A gyermekek szobájukba mennek, egyikük elalszik, másikuk mesél, naiv, szélesen ömlő epikával nagyítva meg az elmúlt nap eseményeit. A délutáni pihenés után ismét sípszó hangzik. A gyermekek rendbekerülnek magukat, sorba állanak. Most egy közelebbi és kisebb játszótérre megyünk ki. Bernáth Frida tanító vezetőjével a lányok héber dalokat énekelnek és héber táncokat lejtenek. Vannak a kislányok között olyanok, aki már csaknem művészei a dalnak és hivatottjai a táncnak. A fiúk ezalatt Weisz Mendel szigorlóorvos vezetése mellett

Az oroszok erődöket építenek a Dnyeszter partján

(București-Bukarest, augusztus 7. Az Új Kelet tudósítójától.) Az „Universul” szerint a katonai hatóságokhoz jelentés érkezett, hogy a Dnyeszter rendkívül módon megrázdált és hogy az oroszok az áradást ürügyül használják fel arra, hogy a folyó partján erődöket építsenek. Speciális technikusokat hoztak erre a célra az oroszok a földről. Egyben már megtették a lépéseket az egyes hadtestek megerősítésére. Julius 26 ikára állítólag már koncentrálna is voltak a haderők a Dnyeszter

szabad-tornagyakorlatokat végeznek. Az izmokban az egészség és életkedv ereje feszül. Az árvagondozó főtitkára, Schwartz Miksa, meghatottan nézi el az ősi nemzeti zsidó tradícióknak megfelelően nevelt gyermekek egészséges mozgását...

(Egy új generáció nő fel)

Még csak most ebédeltünk, a felnőttek talán nem is tudnának újra enni s a gyermekeknek már hozzák a friss vajjal vastagon megkent kenyérszeleteket s a nagy érett körtéket. Általában a táplálkozás rendkívül bőséges, a nyaralótelepen a gyermekek naponta ötször étkeznek. Az életmód a lehető legegészségesebb. Reggel hét órakor kelnek fel, felkelés és reggeli után tornáznak, napsütéses délelőttökön a sziklásparti pataokban fürdenek.

... Elérkezett a visszaindulás ideje. Szinte fáj a távozás ebből a derült, mosolygó gyermekcsapatból. Az autóbussz megindult. Az alkonyba hanyatló nap rőt-vörös sugarai mintha csodálatos illumináció visszfényei lennének, bíborfáklyákba szövik be a kis tihucái telepet. A gyermekek éneke még messze követi rohanó autóbusszunkat, zsebkendők, kalapok integetnek felénk, majd lassan elhalkulnak a bucsudal akkordjai.

Azzal a meggyőződéssel jöttünk el, hogy ezekből az árvákból életerős, harcos generáció nő fel, akik majd minden tekintetben megállják a helyüket a zsidók számára kettőzötten göröngyös életutakon.

A jugoszláv kormány módosította a parlamenti cenzurára vonatkozó törvényt

Megszavazták az új jugoszláviai sajtótörvényt. Az újságírók még most is elégedetlenkednek

(Belgrád, augusztus 7. Az Új Kelet tudósítójától.) A sajtótörvény 74. szakasza ügyében, mely a parlamenti tudósítások cenzurájára vonatkozott — s melyről az Új Kelet részletesen beszámolt, — a kormány végül is kénytelen engedni az ellenzék, a sajtó és főleg a saját pártjában meg nyilvánult követelésnek, mert a legtöbb belgrádi lap a legélesebben foglalt állást a kormánynak a parlamenti tudósítások korlátozására irányuló terve ellen.

A radikális klubban a képviselőknek egy igen tekintélyes csoportja nyíltan követelte a kormánytól, hogy álljon el a 74. szakasz jelenlegi formájától. Hétfőn délelőtt a mozgalom kezdeményezői aláírásokat is kezdtek gyűjteni egy nyilatkozatra, amelyben a radikális képviselők kötelezik magukat arra, hogy a 74. szakasz változatlan fentartása esetén nemcsak ezt a szakaszt nem szavazzák meg, hanem az egész sajtótörvényt ellen szavaznak. Ehhez a mozgalomhoz a kormány több tagja is csatlakozott.

Ezek a jelenségek arra készítették a kormányt, hogy engedjen a követeléseknek és változtassa meg a vitás szakasz szövegét. A törvényhozó bizottság délelőtt tíz óra összehívott ülését, e tanácskozások miatt csak fél tizenkettőkor nyitották meg és ezen az ülésen a 74. szakasz olyan új fogalmazást terjesztette be a kormány, amellyel leszerelte saját pártjának ellenzékét.

A törvényhozó bizottság ülésén, amelyen Janovics Ljuba elnökölt, az eddigi tanácskozások folyamán későbbre halasztott paragrafusokat tárgyalták.

Végül rátért a törvényhozó bizottság a 74-ik szakaszra, amely a parlamenti tudósításokra vonatkozik és amelynek új szövegezése miatt az ellenzék kivonult a bizottság szombati üléséről. Az előadó a szakasznak következő szövegezését javasolta:

A parlament üléseiről közölt teljes vagy kivonatos, de hű tudósítás nem jár büntetőjogi felelősséggel, amennyiben a tudósítás nem tartalmaz sértést az uralkodó, vagy a királyi ház tagjai

ellen, vagy nyílt felhívást a polgársághoz az alkotmány erőszakos megváltoztatására. Az a lap, amely a tudósítást közölte, köteles a megérkezett, vagy megsértett személy helyreigazító nyilatkozatát ennek a törvénynek rendelkezései szerint leköszölni.

A bizottság ezt a szöveget vita nélkül magáévá tette és miután az ellenzék nem vett részt az ülésen, 19 szavazattal meg is szavazta. Ezzel a törvényhozó bizottság befejezte a sajtótörvény részletes vitáját.

Az újságírók még így sincsenek azonban megelégedve a 74. szakasz új szövegezésével és a törvényhozó bizottság ülése után élénk vita fejlődött erről a kérdéstről a jelenlevő újságírók és miniszterek, valamint képviselők között. Az újságírók rámutattak arra, mennyire igazságtalan a lapokat sújtani azért azzal, hogy leköszölnék a parlamentben megsértett vagy megrágalmazott egyének helyreigazítását a törvényben előírt szabályok szerint, amelynek értelmében a helyreigazítás kétszer olyan hosszú lehet az eredeti közleménynél.

Fundatia Culturala „Principele Carol”
SZINKÖR-MOZGÓ
Péntek, szombat, aug. 7 és 8-án:
A nők ellenségei
Szenzációs premier. Blasco Ibanez regénye után, 10 felvonásos, hatalmas szelvény. Főszerepben Lyoal Barymore és Alma Rubens. Az események a világháború alatt játszódnak orosz és francia országban. Csodálatos rendezés és páratlan hatású drámai jelenetek.
Kiegészítő kép: A világháború technikai csodái.
Katonazene Előadók kezdte Katonazene 5, 7 és 9 órakor
Vasárnap: Patt és Patschon

Figyeljen a címre, F. Markovits, ékszerész Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst és brilliánsárkban — legolcsóbban nálam szerezheti be. ne tévessze össze más névvel Wesselényi M.-u. No 20.

delet mokra t rendeletrol

latkozatát, az aláb- essel olvastam — a lapok közlését. melyet egyesek ni és belőle tökétt adelet már régebbi, vános nyári tanfon évben és így az skoláknak, csupán em vonatkozik az mokra, melyek tiszem tartoznak mi-

ítottak

tizenyolc bolgár rácia és Macedonia nius 5-én a bolgár ejen a szófiai korosok ellen megintzetett eredményre, kü kiutasítás nagy

ák ációját tama alatt

ott dr. Paul Baratow rampont. Az együttes is), Dolly Markowa, el Serebroff (Varsó), ss és több nevezetes

meg az állami opera nal Goldmark „Sába chalk igazgató veze- a kongresszus részt- aterben fogják adni “ című darabját. A az előadásokra a leg- n részesülnek. A mű- az Abel Pann-kiáll- zus ideje alatt csupa

a közötti időben ren- sportszövetség torna- a különböző orszá- háromezert sportifju s manifestáció lesz ója mellett. Huszon- st rendeznek a tor- oah sporttelepén. A yakorlatokat fognak y palesztinai futball- bécsi zsidó amatőr- ok közül bemutatják a boxolást, a birkó t és teniszt. Ehhez akkvereny is. E hó berek Herzl sírjához grammak további ré- rosát, a muzeumokat, yvtárakat, a régebbi yeket és gyárakat. nek a város kör-

Cluj Telefon 500

Kisantant demars készül a magyarországi fegyverkezésekért

A román kormány állítólag részletes jelentést kapott a magyarországi fegyverkezésekről

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok nagy cikkekben számolnak be arról az incidensről, amely Szombathelyen az antant katonai misszió tagjai és a szombathelyi lakosság között tört ki. Szombathelyen tudvalevőleg az ellenőrző bizottság tagjai egy hamis feljelentés alapján fegyverek és hadikészletek után akartak kutatni, a szombathelyi lakosság azonban szétugrasztotta a misszió tagjait és agresszív magatartásával lehetetlenné tette a tervbevétt házkutatások megtartását.

A bukaresti sajtó erősen kommentálja a szombathelyi esetet és azt a következtetést vonja le, hogy Magyarország a békeszerződések idevágó paragrafusainak kijátszásával fegyver-

kezést folytat. A lapok, különösen az „Univer-sul“, diplomáciai eljárást sürgetnek és követelik a kormánytól, hogy járjon el ebben a kérdésben, amely az összes szövetséges államokat egyformán érinti.

Ezzel kapcsolatban a „Lupta“ arról ad hírt, hogy a román kormány részletes jelentést kapott a magyarországi fegyverkezésekről. A lap úgy tudja, hogy ezeket az adatokat a kormány a kisantant konferenciája elé fogja terjeszteni, hogy ezután a Népszövetség elé kerüljön. Valószínűleg kérni fogják, hogy a kisantant államok külön megbízottat, illetve ellenőrzőt küldjön Magyarorszába ezeknek az adatoknak megvizsgálására.

Rablótámadás

a beszterce—dornavatrai villamos ellen

A mozdonyvezetőt lelőtték, az utasokat kifosztották

(Beszterce, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vakmerő rablótámadás történt tegnap a Dornavatra—Beszterce közötti közlekedő villamos vasut ellen. Amikor a villamos Magureni község közelébe ért, a pálya mellől egy banda bukkant fel és megrohanta a nyitott kocsikat. A banda egyik tagja revolvérrel kezében a mozdonyra kapaszkodott fel és megállásra akarta kényszeríteni Tuna mozdonyvezetőt. Minthogy azonban az ellenkezett,

a bandita szó nélkül lelőtte.

Ezután megállította a villamost és társával együtt leszállította az összes utasokat. Mialatt a banditák egy része revolvérrel szegezett a meg-rémült utasoknak, egy másik része végigkutat-tatta a csomagokat és az értékebb tárgyakat magukhoz vették. Azután elvették az utasok ékszereit is. A nők újjáról lehúzták a gyűrű-

ket, lekapcsolták a karkötőórákat és a férfiak óráit és cigarettatárcáit is elvették. Ezalatt a töltés mögött két bandita gépfegyvert irányított a megrémült utasok felé.

Amidőn már teljesen kifosztották őket, a banditák futásnak eredtek

és nemsokára eltűntek az erdőben. A villamos közönsége csak percek mulva tért magához. A halott mozdonyvezetőt lefektették az egyik kocsi padjára, a fűtő pedig átvette a mozdony vezetését és a vonatot nagy késéssel bevitte a legközelebbi állomásra. Itt azonnal jelentést tettek az esetről és telefonon segítséget kértek a dornavatrai és a besztercei csendőrségtől. Néhány óra mulva megkezdődött a banditák üldözése, amely azonban eddig nem járt eredménnyel.

„Anglia villámtankokkal készül az örök békére“

Anglia óriási izgalommal várja az őszi nagy hadgyakorlatokon az új harcászati bemutatókat

(London, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tizenkét éve, 1913 nyara óta nem voltak katonai hadgyakorlatok Angliában. A világháborúban nem kellettek, azután pedig túlnagy volt talán a „békebiztonság“, főleglegessé váltak a haderő kipróbálásai. Ma a béke teljes berendezettségével élnek már a brit-szigetek lakói életüket s ezért elmaradhatatlanok a békeévek híres lelkes angol manőverrel is. Angliában minden állami funkció ünnepély és így a hadgyakorlatok is bizonyos szertartásos mázt kapnak.

Ezek a manőverek pedig a sajtó egyhangú véleménye szerint szenzációsan hatalmasak és ujszerűek lesznek. A hivatalos jelentés azt mondja, hogy béke dacára, pacifizmus dacára manőverekre azért van ma ismét szükség, mert a háborúban szerzett harcászati tapasztalatok elavultak s ma már sokkal finomabb, agyafur-tabb, felszereltebb katonáskodásra van szükség.

A szeptemberi angol manővereken először próbálták ki a háború óta kidolgozott, újrend-szerű harcászati tervet.

Francia részről Petain marsal vesz részt az angol hadgyakorlatokon, olasz részről Diaz tábornok s az Egyesült Államok is elküldi egy magasrangú hadvezérét. A déli és az északi hadsereg fognak összeütközni egy még megvá-lasztandó dombos vidéken s a gyakorlatok fő-főrtélya a gyorsaság lesz. És a technika. Az emberanyag szerepe teljesen visszaszorul, még sokkal inkább, mint a háborúban, a katonák csak a gépszek, gyári munkások, sofförök, kémikusok, elektrotechnikusok, szállítómunkások szerepét fogják játszani, míg a tiszték mérnökök, tudósok, detektívek szerepe a jövőben háborúban alig fog különbözni a bűrök és

gyárak munkakörétől — csak éppen sohasem fogják tudni, mikor repülnek légből. A jövő háborúba bevonul a mai gyáripar teljes adminisztrációja, a hadvezér a feltaláló lesz, a katonai szervező a „gazdasági igazgató“, a vezérkar a „mérnöki tanács“, a tiszték a mérnökök, az altisztek a gépészek s a közkatona a gyári-munkások.

Az őszi angol manőverben a katonák leg-többje gyári munkazubbonyt kap, mert a gé-pekkel való folytonos érintkezésben ez a leg-tökéletesebb öltözet. Soha nem látott repülő-géptömegek vesznek részt a gyakorlatokon, a csapatokat leplező füstfejlesztőgépeket már most készítik, ugyszintén a lángvetőtelepeket, meg a gázfejlesztő üzemeket is, a rádió hihetetlen fontos szerepet kap, nem is szólva az automo-bilokról, a hihetetlenül precíz gépfegyverekről (a legénységnek már nincs löfegyvere, csak revolvér és három-négy emberként egy-egy gépfegyvere) — s szenzáció az új „villámtank“ lesz, az óriási sebességű csataszörny, mely az eddigi 4—5 kilométerrel vánszorgó tankok helyett kétszeres nagyságban, kétszeres felkészül-tésben — s nem kell mondani, hogy ötszörös tömegben 30 kilométeres sebességgel fog vág-tatni az ellenség felé és az ellenségén át.

Ezek a villámtankok keltették föl legin-kább a franciák irigységét. Hir szerint több ezer darabot épített Anglia s mindegyikük gázfejlesztővel, lángvetővel, gépfegyverekkel lesz felszerelve s alkalmas arra, hogy 60 ka-tonát bárhol tetszés szerint akár az ellenség háta mögött kivagonirozzon.

A lovasságok eltűntek. Helyébe a motor-biciklis osztagok kerültek.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó sajtó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Fetelés szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 480 lel, egész évre 880 lel.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A mai naptár

Ma a nagy Berkó emlékének van évfordu-lója. A nagy Berkó emlékének, akit igazán Baruchnak hívtak és még csak Baruchnak sem, hanem csunya litván ki-

ejtéssel Burech-nek és Burech mivoltában is Jozselovicsnak és pontosan 130 évvel ezelőtt, a lengyel szabadságharcok rettegett hőse volt. Igen, Burech Jozselovits, Kosciuszko híres ezredese, a zsidó zászlóalj parancsnoka, Napo-leon katonája, a lengyel sza-badságharc törhetetlen baj-

noka, aki még akkor is golyók záporába ve-tette magát, amikor már a nagy Kosciuszko is kidőlt és belétörödvé nézte a fajtája pusztu-lását. Furcsa. Nem azért, mert Burech Jozselo-vicsnak hívták, hanem azért, mert Lengyel-országban történt. Lengyelországban, ahol a zsidó nép nagy tömegeit, időtlen idők óta a leggyalázatosabb céltudatossággal nyomorítot-ták el, ahol a zsidónak tilos volt minden kenyérkereső foglalkozás és törvény volt róla, hogy csak pálinkaméréssel és uszorával szabad foglalkozni, ahol a nemes Szlachcicok akkor ölthették meg a zsidót, akkor rabolhatták el a feleségüket, akkor gyalázhatták meg a leányukat, amikor akarták — és akarták és megtették és ehhez törvényadta joguk volt.

A lengyel nép, ez a monstruózus keveréke a legszebb polgári erényeknek és a legundori-tóbb, leggonoszabb emberi vonásoknak, az utolsó véres erőfeszítést tette függetlensége meg-védésére. De még akkor is, amikor a végleges felosztás damokleszkardja már a fejük felett lógott, ráértek arra, hogy az ország fővárosá-ból, Varsóból véres kegyetlenséggel kergesse-nek ki minden zsidót. A híres négyesztendőrs országgyűlés ideje alatt Varsó utcái véres zsidó pogromoktól voltak hangosak. És valami csudálatos dolog! Amikor elérkezett az utolsó véres tánc ideje, amikor a legnagyobb lengyel nemzeti hős, a lengyelek Kossuthja és Rákóczija egy személyben: Kosciuszko állott a szabadságharcosok élére, akkor egy egészen különös dolog történt. Varsót az egyesült orosz és német hadak ostromolták. És a vár sáncain ott állottak a lengyel katonák mellett a golyók záporában a varsói zsidók is, mindazok a zsidók, akiket még rövid idővel ezelőtt ugyanazok a lengyelek vé-res pogromokkal kergettek végig ugyanennek a városnak utcáin. És amikor az ellenséges golyók egyre több áldozatot követeltek, egy meglett férfi jelentkezett Kosciuszkonál. Bu-rech Jozselovitsnak hívták és bejelentette, hogy megalakítja a külön zsidó ezredet a város védelmére. Kosciuszko, aki talán az egyetlen ideálistája volt az egész lengyel hadseregnek, magához ölelte ezt a Burrrch Jozselovitsot. Na-piparancsban ezredesévé nevezte ki és a hon-védő zsidó ezred, néhány nap alatt, mintha a földből nőtt volna ki. Burech Jozselovits, a lengyelek „Berkó“-ja vakmerő tetteivel legen-dás hirre tett szert az ostromolt városban. A zsidó ezred élén mindig ott volt, ahol a leg-nagyobb volt a veszély. Varsó védelmében 15 ezer lengyel katona pusztult el, de elesett az egész zsidó ezred is. De Burech Jozselovits még akkor sem adta föl a harcot, amikor a nagy Kosciuszko, ellenséges golyótól találva, orosz fogságba esett. Megmaradt katonáival keresztülvágta magát az ostromlók gyűrűjén és nemsokára már ott látjuk Napoleon hadse-regében. Napoleon részlegesen visszaállította a régi Lengyelországot, a varsói hercegségben. A lengyel hercegség hadseregében újra ott látjuk Jozsel Jozselovitsot a törhetetlen zsidó

ezredet és a rült a sor, eg Joszel Jozselo magát dragon kába. Egy go redes csatátér ságért.

Mi vitte még a zsidóg tak kénytelen gyelország s amiért a ném tek részt a N amiért a mag suth zászlai a sák meg zsid zsidó tragédia igyekezetükre gyel grófok ugyanakkor népét. A ném német antisz zsidó katonái feleletet. Nag mesek és a t az utban.

— Ferdin karestből jele Ferdinánd kir lomra a korn elő. Többek napján át fog évi moldvai é Ez a korona zeumban van. alapján ez a az osztrák ko A tárgyalások kezdték.

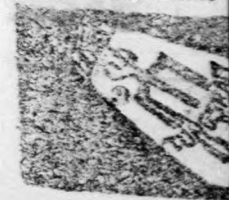
— A mai nap harminca helyzetéről írt egyik esetekén ciók alapján — ben álló sziget esetében téves olyan helyzet hiányzott voln szonyai ma is hogy ezt kons pitjuk azt is, kunkban a köz embert bármil amint az a cil domborodik.

— A kolo havi működé multihavi műkö össze, melyből hónapban három ezerkettőszázhet vacsorát osztott pénzben, házb árvaségely cím százhusz elhagy ápolása alatt. A a kolozsvári zsi ból derekasan gazdasági krízis a segélyre szor és ezért mindet áldásos munkáj

— Az ujs Erdélyi és Bán vezete nyugdija felében nagyobb rendezést terv dekes ünnepség összeállítása mo ünnepség mind ujságírószerveze geinek és alkal nek egy kellen program részl tatást.

— Autósz ben. Pécsről ban egy auto tek, felborult

Nem izzad, ha HÖFER 3. sz. bőrporát használja

EK

rdélyi és bánági zsidó... és dr. Marton Ernő... 85 lei, negyedrész... egész évre 800 lei... omását csak a forrás... meg

aptár

lékének van évfordu... lékének, akit igazán... meg csak Baruchnak... nem csunya litváki ki... Burech-nek és Burech... an is Jozselovicsnak... osan 130 évvel ezelőtt... vel szabadságharcok... hóse volt. Igen, Jozselovits, Kosc... ires ezredese, a zsidó... ak parancsnoka, Napo... onája, a lengyel sza... are törhetetlen baj... golyók záporába ve... a nagy Koscuszkó is... e a fajtája pusztu... Mert Burech Jozselo... zert, mert Lengyel... elországban, ahol a... időtlen idők óta a... ossággal nyomorító... tilos volt minden... és törvény volt róla... l és uzsorával szabad... es Szlachcicok akkor... kor rabolhatták el a... alázhatták meg a... k — és akarták és... yadta joguk volt.

konstruozus keveréke... nek és a legendori... vonásoknak, az utolsó... függetlensége meg... s, amikor a végleges... már a fejük felett... az ország fővárosá... lenségével kergesse... hires négyesztendő... Varsó utcai véres... pangások. És valami... elérkezett az utolsó... legnagyobb lengyel... ossuthja és Rákóczi... kó állott a szabad... egy egészen különös... egyesült orosz és... És a vár sáncain... katonák mellett a... varsói zsidók is... kiket még rövid... a lengyelek vé... végig ugyanennek... amikor az ellenséges... követeltek, egy... Koscuszkónál. Bu... és bejelentette, hogy... ezredet a város vé... talán az egyetlen... nygel hadseregnék... ch Jozselovitsot. Na... vezette ki és a hon... nap alatt, mintha a... ech Jozselovits, a... erő tetteivel legen... omolt városban. A... volt, ahol a leg... arzó védelmében 15... lt el, de elesett az... Burech Jozselovits... harcot, amikor a... es golyótól találva... gmaradt katonáival... stromlók gyűrűjén... k Napoleon hadse... visszaállította a... rsói hercegségben... seregében újra ott... a törhetetlen zsidó

— A mai Máramarosziget. A múlt hó... nap harmadikán a máramaroszigeti zsidóság... helyzetéről írtunk. Az általános elszegényedés... egyik eseteként írtuk meg — ottani informá... ciók alapján — Steinmetz Dávid köztisztlet... ben álló szigeti polgár esetét. Steinmetz Dávid... esetében tévesen informáltak bennünket. Soha... olyan helyzetben nem volt, hogy családjánál... hiányzott volna a betevő falat és anyagi vi... szonyai ma is teljesen rendezettek. Őcülünk... hogy ezt konstatálhatjuk és egyben megáll... apítjuk azt is, hogy pillanatig sem volt szándé... kunkban a közbecsült, jó hírnévnek örvendő zsidó... embert bármilyen vonatkozásban megbántani... smint az a cikk egész tenorjából is eléggé ki... domborodik.

— A kolozsvári zsidó nőegylet mult... havi működéséről szóló jelentést most állították... össze, melyből kitűnik, hogy a nőegylet az elmúlt... hónapban háromszázkilencvenöt adag reggelit, kettő... ezerkettőszázhetven adag ebédet és ugyanannyi... vacsorát osztott ki a szegényeknek. Ezenkívül kész... pénzben, házbérsegély címen kettőezerhatszáz lej... árvasegély címen egyezer lej lett kifizetve. Jelenleg... százhusz elhagyott gyermek van a nőegylet gondos... ápolása alatt. A fenti statisztikából kitűnik, hogy... a kolozsvári zsidó nőegylet tagjai a közjótékonyság... ból derekasan veszik ki a részüket, de a jelenlegi... gazdasági krízis folytán oly nagy a nyomor, hogy... a segélyre szorulóik száma napról-napra szaporodik... és ezért minden zsidónőnek kötelessége a nőegylet... áldásos munkáját tehetsége szerint elősegíteni.

— Az újságírók kerti ünnepsége. Az Erdélyi és Bánági Népkisebbségi Újságírók Szer... vezete nyugdíjalapjai javára augusztus hó második... felében nagybbszabású zártkörű kerti ünnepség... rendezését tervezi saját kerthelyiségében. Az ér... dekes ünnepség hívós és változatos programjának... összeállítását most folyik. A jelek szerint a kerti... ünnepség mindenképpen méltó folytatása lesz az... újságírószervezet előbbi, hasonló jellegű ünnepsé... geinek és alkalmas nyújt Kolozsvár elitközönségé... nek egy kellemes délután és este eltöltésére. A... program részleteiről közelebbről adunk tájékoz... tatást.

— Autószerencsétlenség Pécs közelé... ben. Pécsről jelentik: Zalanta község határá... ban egy automobil, amelyben budapestiek ül... tek, felborult és utasai kirepültek. Szabó La...

ezredet és amikor Ausztriával háborura ke... rült a sor, egy kétséges kimenetelű ütközetben... Jozsel Jozselovits, vad elszántsággal vetette... magát dragonyos ezrede élén az ellenség nya... kába. Egy golyó szíven találta és a zsidó ez... redes csatatéren halt meg a lengyel szabad... ságért.

Mi vitte rá ezt a nagyszerű zsidót, akit még a zsidógyűlölő lengyelek is csodálni vol... tak kénytelenek, hogy életét és halálát Len... gyelország szabadságához kösse? Ugyanaz, amiért a német zsidók olyan lelkesedéssel vet... tek részt a Napoleon elleni háboruban, ugyanaz, amiért a magyarországi zsidók ott voltak Kos... suth zászlai alatt: hogy a maguk vérével váltsák meg zsidó népük nyomorult sorsát. A zsidó tragédia keserves választ adott minden igyekezetükre. Burech Jozselovits felett len... gyel grófok tartottak gyászbeszédet, de ugyanakkor lábbal rugdosták a nagy „Berkó”... népet. A német zsidószabadságharcosoknak a német antiszemitizmus válasza volt és Kossuth zsidó katonáinak utódai most kapták meg a feleletet. Nagyok voltak, becsületesek és ne... mesek és a tragédiájuk az volt, hogy tévedtek az utban. g. j.

— Ferdinánd király — hatvanéves. Bu... karestből jelentik: Augusztus 27-én tölti be Ferdinánd király 60-ik életévét. Erre az alka... lomra a kormány nagy ünnepségeket készít... elő. Többek között tervbe vette, hogy születése... napján át fogja nyújtani Bosan herceg, 1605. évi moldvai és munteniai fejedelem, koronáját. Ez a korona most az egyik bécsi császári mu... zeumban van. A saintgermaini békeszerződés... alapján ez a korona megszerezhető, amennyiben az osztrák kormánynak jogában van azt eladni. A tárgyalásokat erre vonatkozólag már meg... kezdték.

— A mai Máramarosziget. A múlt hó... nap harmadikán a máramaroszigeti zsidóság... helyzetéről írtunk. Az általános elszegényedés... egyik eseteként írtuk meg — ottani informá... ciók alapján — Steinmetz Dávid köztisztlet... ben álló szigeti polgár esetét. Steinmetz Dávid... esetében tévesen informáltak bennünket. Soha... olyan helyzetben nem volt, hogy családjánál... hiányzott volna a betevő falat és anyagi vi... szonyai ma is teljesen rendezettek. Őcülünk... hogy ezt konstatálhatjuk és egyben megáll... apítjuk azt is, hogy pillanatig sem volt szándé... kunkban a közbecsült, jó hírnévnek örvendő zsidó... embert bármilyen vonatkozásban megbántani... smint az a cikk egész tenorjából is eléggé ki... domborodik.

— A kolozsvári zsidó nőegylet mult... havi működéséről szóló jelentést most állították... össze, melyből kitűnik, hogy a nőegylet az elmúlt... hónapban háromszázkilencvenöt adag reggelit, kettő... ezerkettőszázhetven adag ebédet és ugyanannyi... vacsorát osztott ki a szegényeknek. Ezenkívül kész... pénzben, házbérsegély címen kettőezerhatszáz lej... árvasegély címen egyezer lej lett kifizetve. Jelenleg... százhusz elhagyott gyermek van a nőegylet gondos... ápolása alatt. A fenti statisztikából kitűnik, hogy... a kolozsvári zsidó nőegylet tagjai a közjótékonyság... ból derekasan veszik ki a részüket, de a jelenlegi... gazdasági krízis folytán oly nagy a nyomor, hogy... a segélyre szorulóik száma napról-napra szaporodik... és ezért minden zsidónőnek kötelessége a nőegylet... áldásos munkáját tehetsége szerint elősegíteni.

— Az újságírók kerti ünnepsége. Az Erdélyi és Bánági Népkisebbségi Újságírók Szer... vezete nyugdíjalapjai javára augusztus hó második... felében nagybbszabású zártkörű kerti ünnepség... rendezését tervezi saját kerthelyiségében. Az ér... dekes ünnepség hívós és változatos programjának... összeállítását most folyik. A jelek szerint a kerti... ünnepség mindenképpen méltó folytatása lesz az... újságírószervezet előbbi, hasonló jellegű ünnepsé... geinek és alkalmas nyújt Kolozsvár elitközönségé... nek egy kellemes délután és este eltöltésére. A... program részleteiről közelebbről adunk tájékoz... tatást.

— Autószerencsétlenség Pécs közelé... ben. Pécsről jelentik: Zalanta község határá... ban egy automobil, amelyben budapestiek ül... tek, felborult és utasai kirepültek. Szabó La...

jos sofför szörnyelhalt, Hammerli Imre és Te... legdi Andor súlyosan megsebesültek. Az autób... ban egy mérnök is utazott, aki csodálatos... képen sértetlen maradt.

— Kérélem. Az érettségi tanfolyamra jelent... kezett hatvan diák közül huszonöt szegény fiu. A... tandíjat elengedjük nekik; de az ennivaló pénzbe... kerül s nincs miből megfizetniük. Kérem azokat, akik tehetik, segítsék meg e derék fiukat, akár azzal, hogy a hat hétre ebédre és vacsorára lássák magukhoz, — a reggelit majd kirendeli a jó Isten, — akár pénzbeli adománnyal. Egy tanuló étkezése a hat hétre 1200 lejbe kerül. A szíves jelentkezéseket a ref. kollégium igazgatóságának címére kéri Kovács Dezső kollégiumi igazgató, a tanfolyam vezetője.

— Családi dráma Bécsben. Bácsból jelen... tik: Bécsben a Lieufeldergasse 54. számú házban lakik a Kalasch-család. Az öreg özvegy Kalaschné hatvanegy éves, leánya pedig elvált asszony. Férje, Max Schubert a háború idején vette el feleségül, amikor mint főhadnagy szolgált. Leszerelése után nem jutott rendes foglalkozáshoz. Különböző ke... nyérkereseti lehetőségekkel próbálkozott, de min... denben kudarcot vallott. Nagy szorultságában egy alkalommal anyósa tudta nélkül a felesége házára ötvenmillió osztrák koronát vett fel. Ez kínos hely... zetet teremtett a családban, anyós és vő között állandó torzalkodások voltak, míg végül szakításra került a dolog. A fiatal házaspár kölcsönös bele... egyezéssel elváltak. Gyermekek is voltak, egy kis fiúcska, akire nézve egyöntetűen abban ál... lapodtak meg, hogy anyjánál marad, apja azonban hetenkint háromszor meglátogathatja. Schubert ezt a jogát pontosan gyakorolta, mert minden héten há... romszor ellátogatott családjához. Mírhogy az asszony férjhez akart menni és nem tartotta kívá... nosnak, hogy első férje gyakran megjelenjen, a fiut egy rokonához adta Heinburgba. Ez annyira felbőszítette Schubertet, hogy szordán felkereste feleségét és heves párbeszéd után revolvérrel le... lölte. Az asszony nyomban összeesett. Schubert ezután önmaga ellen fordította a fegyvert. A meg... gyilkolt fiatal nő anyja, Kalaschné, a dörrenésre besietett a szalomba, ahol gyermekét elterülve látta. Széket ragadott és Schubertnek ment. Ebben a pillanatban Schubert a fegyver csövét Kalaschné felé irányította, de a lövés csak horzsolta a nő jobbkarját. A gyilkos ezután elsietett a házból. A ház lakói utánarohantak és az utcán elfogták.

— Suiyos autókaramból Bukarest és Kíseny között. Bukarestből jelentik: Ma dél... előtt Bukarestből autón Kísenybe indult Stefan Popescu ismert fővárosi gabonakereskedő. Alig hagyta el az autó a fővárost, a sofför vigyázatlan... ságából kifolyólag összeütközött egy kanyarulatnál egy másik autóval. Az autó rendkívül sebességgel a maximális 60 kilométeres sebességgel rohant bele a szembejövő autóba, úgy, hogy mindkét gépkocsi darabokra tört. Az utasok, akik között volt három színész, súlyosan megsebesültek. Mindkét sofför, akik látva a veszélyt, idejében kiugrottak az autóból és így épen megmenekültek, a rendőrség őrizetbe vette.

TÁVIRAT. Principele Carol... mozgó — Cluj, Magyar Szinkör. Vasárnap, hétfőn Kolozsváron leszünk. Alig várjuk, hogy megérkezessünk. - Kolozsvárt mindenkit üdvözlünk, PATT és PATACHON.

— Harmincskét kommunistát ítélték halálra Szófiában. Bukarestből jelentik: Jelen... tettük, hogy a szófiai kommunistaperben tíz vádlottat halálra ítélték. Ujabb jelentés szerint a halálraítéltek száma harminckettőt tesz ki. Ezenkívül hatvanynolc vádlottat tizenkétévi súlyos börtönre, kettőt tizenötévi kényszermun... kára és kilenc vádlottat egytől háromévig ter... jedő börtönre ítélték. Valamennyi vádlottra ezenkívül 300—500 ezer lej pénzbüntetést róttak ki.

— Dr. Biró gyógyszerész átkötözött a Piata Unirii 6. szám alól a Piata Unirii 4 szám alá. (Mátyás Király-tér 4.)

— Olaszországból kiutasítottak egy amerikai újságíró. Rómából jelentik: Az olasz belügyminisztérium rendelete folytán a római reu... dőrség kiutasította a „Chicago Tribune“ olaszor...

szági tudósítóját, Alfonz Seldest, mert lapjában a Mussolini-rezsimről elítélően emlékezett meg. A nemzetközi újságíróegylet lépéseket tett az amerikai újságíró ért sérelem miatt.

— A müncheni esküdtbiróság erkölcs... telennek bélyegezte Csehov novelláit. Mün... chenből jelentik: Az ügyészség erkölcsellenek bé... lyegezte Csehov novelláit és az „Ezeregy éjszaká“t. Az ügyészség Csehov műveit „külföldi szenny... irodalom“-nak nevezi és elrendelte a „Perzsa sze... relmi históriák“ és „Az orosz Eros“ című könyv... nek, amelyben Csehov novelláin kívül más neves orosz írók írásai is megjelentek, azonnali elkob... zását.

— Házasság. Horváth Giu és Albert Izó folyó hó 11-én kedden tartják esküvőjüket Oradea-Maren Szacsyay-utca 30. szám alatti lakásukon, melyre összes rokonait, jóbarátait és ismerősei... ket szívesen látják.

* Mielőtti Palesztinába utazik, el ne fe... lejtse elolvasni Ben Ami „Uj Palesztina“ című könyvét.

— Vízbe fulladt egy volt osztrák-magyar tábornok. Prágából jelentik: Kublizek Róbert nyugalmazott osztrák-magyar tábornok, a Trebitsch várost átszelő folyó átúsása közben görcsöt kapott és a vízbe fullt. Kublizek a világháború ideje alatt frontszolgálatot teljesített.

— Maxim Gorkij visszatér Oroszor... szágba. Rómából jelentik: Maxim Gorkij orosz író, aki Sorrentóban két évig időzött, vasárnap Rómába érkezett. Az újságíróknak kijelentette, hogy Berlinbe utazik s onnan két hét múlva visszatér Oroszországba. Egyelőre Petrográdban fog letelepedni és dolgozni akar, mert az utolsó három évben — betegsége miatt — nem írt semmit. Gorkij a berlin—petrográdi utat repülő... gépen óhajtja megtenni.

— Egy kokainista táncosnő leugrott a hetven méter magas Akropoliszról. Athén... ből jelentik: Egy fiatal művész, aki az éj... szakai életben közismert kokainista volt, az Akropoliszról, hetven méter magasságból, a mélységbe vetette magát és minden tagját összezuva azonnal szörnyet halt. Ez a második öngyilkos, aki az Akropoliszról az elmúlt héten a mélységbe ugrott.

— Mozisztárokat akarták rabolni. Los Angelesből jelentik: A napokban szenzációs pőr in... dult meg Charles Stephens, Claude Holcomb és Adrian Wood ellen, akiket azzal vádolnak, hogy Mary Pickfordot, Pola Negrit és Edward Dohnnynek, a petróleumkirálynak unokáját el akarták rabolni, hogy nagy váltságdíjat kapjanak értük. Az amerikai feketekéz tagja Jackie Coogant is áldozatul szem... mélték ki. Az első tárgyalási napon Mary Pickfordot férje, Douglas Fairbanks azt valotta, hogy a vádlottak állandóan a Los Angeles-i filmgyár körül ólálkodtak.

יהודי ישראלי דעם הגאון הגדול הרב זאב נאלד... בערער זיל אביד דק"ק העדן (באנפֿהווינאד) ווירד זיין א"ה כ"א אב יום ג' פרשת ראה תרפ"ה הבע"ל (ולמספרם 11-ten August 1925) פרשום דער הברה קדישה ד"ק שמואל ווייס.

— Repülőgépszerencsétlenség Portorosé... ban. Triesztből jelentik: Tragikus szerencsétlenség történt a napokban Portorose fűrdőhelyen. Egy hidroplán, amely a tenger fölött gyakorlatozott, le... szállás közben teljes erővel nekirepült egy világitó... toronynak, amelynek tetején egy csomó fűrdőzö... vendég tartózkodott. A hidroplán légsavarja két leányt azonnal megölt. A pilótát, aki megmenekült, letartóztatták.

— Százmillió óvadékot ajánlanak fel Bcniczky szabadlábrahelyezéséért. Budapest... ről jelentik: Bcniczky Ödön volt belügyminiszter védője ma százmillió korona óvadékot ajánlott fel kliense szabadlábra helyezése ügyében. Az ügyész... ség a napokban dönt a szabadlábrahelyezés fölött.

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

— Háromévi fegyházra ítélték a Néps... zínház-utcai gyilkost. Budapestről jelentik: Osztan Zakariást, aki a Népszínház-utcaiban feleségét féltékenységből lelötte, a bíróság ma szándékos emberölés büntetésében bűnösnek mondotta ki és háromévi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte.

alja TUNGSRAM A legjobb világhírű Mindenütt kapható!

KÖZGAZDASÁG

Románia kedvező exportlehetőségei Törökországban A beyruthi román konzul felhívása a romániai kereskedők és iparosokhoz

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A konstantinápolyi román konzulátus már régebbi idő óta tárgyalásokat folytat egy Beyrutban lakó, közismert gazdasági szaktekinthelyel arra vonatkozólag, hogy Románia a Törökország felé gravitáló export számára Beyrutban és Konstantinápolyban egy állandó elosztó és felvevő exporttelepet létesítsen. A tárgyalások eredményeképpen a konzulátus most átirattal fordult a kereskedelmi miniszterhez, melyben vázolta azokat a kedvező lehetőségeket, melyek Románia számára a Törökország felé tendáló export terén fennállnak. A beyruthi román konzul egyidejűleg jelezte, hogy a részletes tárgyalások megajtása végett rövidesen Bukarestbe jön és ott részletesen fogja a Törökország felé irányuló export előnyeit és lehetőségeit ismertetni.

Románia eddig nagyon kevésbé érdeklődött

Aláírták a háboru előtti francia adósságokra vonatkozó egyezményt. Bukarestből jelentik: Párisból érkező jelentések szerint a háboru előtti tartozások kiegyenlítésére vonatkozó tárgyalások Románia szempontjából kedvező befejezést nyernek. Rövidesen befejezést nyernek az ugyanezen ügyben Angliával, Svájjal és Olaszországgal megindult tárgyalások.

Egész Európában esnek a cukorárak. Az elmúlt hét sem hozott változást a cukoriparban. Egész Európában kedvezően fejlődik a répa és ezzel a javulással szinte párhuzamosan halad a cukorárak esése. A cukorárakat egyébként nemcsak a répatermés állása nyomja, hanem az is, hogy a kubai termés javarészt még eladatlan. Így még abban az esetben is, ha Newyorkban javulnának a biánkó-eladások, ez nem tartana sokáig. Az eladott kvantumok kicsinyek és ritkán emelkednek 30.000 kilógram fölé. A kész áru olyan nagymennyiségben áll rendelkezésre, hogy a határidőzűlet nem nyújt semmiféle hasznot. Az európai piacok helyzete semmivel sem jobb, mint az amerikaiaké. Angliában teljesen szünetel az üzlet. Ujabb az angol fogyasztók nincsenek megelégedve az amerikai áruval Ennek oka az, hogy Amerika lenyomta a termelési költségeket a minimumra és ezért a pénzért nem lehet elsörendű árut kapni. Ebből azonban a csehszlovák cukoriparnak nincs előnye, legalább egyelőre nincsen, mert a piac túl van halmozva áruval.

A svájci nemzeti bank visszaállítja az arany szabad forgalmát. Zürichből jelentik: Miután a svájci frank nagyon szilárd, a svájci Nemzeti Bank vissza akarja állítani az arany szabad forgalmát. Az állami tisztviselők fizetését, augusztus 1-én leginkább aranyban fizették ki, hogy ily módon újlag nagyobb mennyiségű nemes érc kerüljön forgalomba és csökkenjen a kereslet a papirbankjegyek iránt.

Csökken a csehszlovák bankjegyforgalom. Prágából jelentik: A pénzügyi viszonyok könnyebbüléséről a csehszlovák bankhivatal július harmadik hetéről szóló kimutatása számol be. A bankjegyforgalom 170 millió koronával apadt, úgy, hogy a hétmilliárdos bankjegyforgalmat csak 35 millió koronával mulja felül. A múlt esztendő megfelelő hetében a bankjegyforgalom 7563 millió koronát tett ki. A forgalom apadását a zsirószámlák kisebb mérvű emelkedése és a kölcsönüzlet némi csökkenése idézték elő, továbbá az egyéb aktívák tértelének 135 millió koronával való csökkenése is.

A német pénz- és áru piac hírei. Berlinből jelentik: A német pénzpiac válságos tüneteit mi sem igazolja jobban, mint a most

a török piacok iránt. De mióta megbizonyosodott, hogy a török piacokon a román áruk nagy keresettségnek örvendenek, remélhető, hogy az exportlehetőségek kiépítésével, a két ország között az áruforgalom erősen meg fog élni. A román kereskedők bukaresti szövetsége már bejelentette, hogy a Beyruttal való kedvező tárgyalások esetén egy nagyobb mérvű és állandó jellegű exportot létesít Románia és Törökország között. Az aránylag rövid tengeri ut, mely Románia és Törökország között van, minden tekintetben alkalmas arra, hogy Törökország és Románia között az állandó piaci összeköttetés rövidesen kialakuljon. A miniszter a beyruthi konzul felhívását megküldötte a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának is, mely az érdeklődőknek szívesen nyújt részletes felvilágosítást.

A nyilvánosság elé került berlini nagybankok mérlegei. A Berlini Kereskedelmi Társaság hitelezői már 4127 millió arany márkát követelnek, az elfogadvány-számla minden nagybanknál emelkedést mutat s a kontingens meghaladja az alaptőkék felét. — A német hajlított drótipar, hosszas kísérlet után, megalapította kartelljét újabb öt évre s ezzel előreláthatólag az áruk ha mérsékelten is, de emelkednek. — Az alumíniumipar szindikátust létesít a nyersanyag és az eladás közös lebonyolítására, valamint a külföldi verseny elleni küzdelem megszervezésére.

Középeurópai gazdasági konferencia Bécsben. Bécsből jelentik: A középeurópai államok gazdaságpolitikai részvételével, a bécsi „Szabad Kereskedelmi Szövetség” szeptember 8. és 9-én tartja meg nagyfontosságú tanácskozásait, amelyek a mai vámrendszert, az egyes államok között dúló csendes gazdasági háborút s a kereskedelmi szerződések megkötése körül kialakult rendszert veszik éles kritika alá. Külön bizottságok tárgyalják majd a termelési költségek leépítését, az élelmiszerárak kialakulását, a munkabérek szabályozását, a hitel- és kamat kérdéseit, az államok közötti gazdasági versenyt és a kereskedelmi technikai problémákat.

TŐZSDE

Augusztus 7-én

A lej: Zürichben 262 50, Párisban 10 35, Budapestben 366, Bécsben —

Kolozsvár. A lej zürichi pontvesztessége következtében a piacon megfelelően szilárd volt a hangulat. Élénk üzleti forgalom mellett a következő jegyzések történtek:

Bécs 37-10—27-20, Prága 5-74—5-76, Budapest 360—365, Páris 9-18—9-25, Zürich 37-50—37-60, Newyork 192-50—193-50, London 940—945, Milánó 7-10—7-20.

Zürich. Zárlat: Berlin 122-62, Amsterdam 206-95, Newyork 515-00, London 2501-00, Páris 2420-00, Milánó 1873-00, Prága 1525-00, Budapest 72-45, Belgrád 925-30, Bukarest 262-00—262-00, Varsó 95-00, Bécs 72-47.

Bukarest. Devizák: Páris 9-15, Berlin —, London 931, Newyork 191-00, Milánó 7-00, Zürich 37-25, Bécs 27-00, Prága 5-70, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 735, német márka 47-00, leva 1-38, török lira 106, font sterling 935, francia frank 9-80, svájci frank 37-20, olasz lira 7-30, drachma 3-10, dinár 350, dollár 191-50, lengyel forint 36-00, osztrák schilling 27-00, magyar korona 27-00, cseh korona 5-30, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Befejezést nyert a Haggibbor házi teniszversenye

A Haggibbor háromnapos házi teniszversenye, amelyről annak idején hírt adott az Uj Kelet, tegnap délután befejezést nyert. A nagy sikerű versenyre a Haggibbor teniszesei csaknem teljes számban vonultak fel és az izgalmas, érdekes gémeik során újabb fejlődésükre tették tanúságot. A házi verseny magas színvonalú záloga a Haggibbor egyik legéletképesebb és ambiciózusabb szakosztálya fejlődésének és vezetői valóban minden dicsőítést megérdemlő munkát végeznek. A verseny sima lebonyolítását egyrészt a hirtelen beállott kedvezőtlen időjárás, másrészt a nyomasztó pályahiány károsan befolyásolta és így két számban a versenyek nem kerülhettek a döntőig. Eredmények a következők:

Senior női egyes: 1. Gottliebne, aki érdekes küzdelem után 7:5, 3:6, 6:3 arányban győzte le az így a 2. helyre került Mátyás Sándornét.

Senior férfi egyes: A döntőig a Devecseri—Biró pár győztese és Fenichel Ernő jutottak, akik ma fogják lejátszani döntőmérkőzésüket.

Férfi párosban szintén csak a döntőig jutottak el és az első hely kérdése a Gottlieb József—Szathmári és Fenichel—Devecseri pár között fog eldőlni. Harmadik helyre a Grünfeld—Gottlieb Lajos pár került.

Vegyes páros: 1. Gottliebne—Grünfeld pár. 2. Mátyásné—Fenichel pár. 3. Grünne—Gottlieb L.

Junior férfi egyes. 1. Danzinger Ernő. 2. Kovács György. 3. Schwartz Zoltán.

Junior női egyes. 1. Devecseri Aranka. 2. Szabó Ella. 3. Hirsch Klári. A győztes kitünőt formát árukt el a mérkőzések folyamán.

A verseny befejeztével dr. Kepes József, a Haggibbor titkára lelkes szavak kíséretében osztotta ki a verseny győztesének a klub illusztris elnöke, dr. Tichler Elemér által adományozott értékes tiszteletdíjakat.

Haggibbor—Brasovia. A Haggibbor első csapata holoap délután Brassóban mérte össze erejét a Brasoviával, Brassó ezévi bajnokcsapatával. Miután a Brasovia a bajnoki elődöntő mérkőzések során legyőzte a Haggibbort irrad-

Aradi mintavásár alkalmával vegyen bőrkabátot Muzsainál
Arad, a Színházzal szemben.

Zsák
Ponyva
Mindennemű cél okra legelőnyösebben beszer ezhető
Albala Iz só
Timisoara
Piata Traian No 2.

Ha vásárolt kiváló te-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
Marosvásárhelyre és térségbe
SZÉKELY és RÉTI
ZÖLDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, asztalok furniárok stb. legelőnyösebben itt szerzhetik be

Prima tűzifát
v. ggononként, ö-l-aként vagy p-privta, kereskedőknek és fogya-z-óknak legutányosabban házhoz sz-llí: Staruinta Romaneasca S. A. foszt-alya Cluj P-cto. Unirii 20. 229. Telefon 804.

Figyelem! Holnap már minden zsidó megkapja Rosenzweig Antal, Cluj, (P. Mihai Viteazul 38.) 9-én zsidó könyvkereskedőnek árjegyzékét. Siessen a rendeléssel.

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

Szombat, 1
lis körülmén
gibbornak m
balsiker kor
legjobb tizen
— Böhm, P
Fahn, Fleise
A NAC v
bajnokcsapat
sikerrel. A N
délután meg
mán jobbnak
biztosan győ
győztes csap
Ströck Albi
A Haggi
vásár alkalm
szabásu torn
szág összes
nyertek, így
tott ifju tor
tornászai mé
sésein, remé
képviselni az
résztvesznek
rein, Nagysz
nászai.
Románia
órákor kerül
lebonyolítás
nyívó versen
tek be: Sch
szár II., Kot
Farkas, Bres
és II., Devi
Hoványi Sár
I., Kővári, I
gibbor. Pus
Snjarits, Hed
los I. és II.
és II., Ilca
Josif, Kötél
Ion Gloria—
san számítan
kiválóbb usz
A Haggi
zetközi usz
zetközi verse
Senior-szám
mtr. gyors:
Fisch Dori,
dal: Kővári,
dr. Neumann
Lili. 3x50 v
Heller, Sach
Sugár. Ifjus
II., Deutsch
gyors: Sach
mell: Köpp
Bermann, G
vári. 100 há
Stein. 50 há
Kende Lili
Deutsch, Fő
staféta: a) c
L, b) csapat
ceapat: Ber
A Haggi
nevezett usz
órákor start
bejárója elő
Olc
Kapható
Wells: A g
B. Tristan:
Dickens: V
" K
" A
Tóth Béla:
Lengyel el
Carlyle: A
Turgenyev
Zangwil:
Korlenko:
Philippe: F
Stacpovle:
Kuprin: R
Musset: A
France: El
Arcubasev
Maupassan
Fain: Léle

lis körülmények között verő NAC-ot, a Haggibbornak most alkalma nyílik a nagyváradi balsiker korrigálására. A csapat a következő legjobb tizenegyet állítja sorompóba: Rosenfeld, Böhm, Poliak, Csillag, Braun, Klein, Fahu, Fleischer, Farkas, Reményi, Rosenfeld.

A NAC veresége Aradon. A nagyváradi bajnokságot aradi vendégszereplése nem jött sikerrel. A NAC ellenfele, az AMTE a tegnapi délután megtartott barátságos mérkőzés folyamán jobbnak bizonyult és 2:1 (1:0) arányban biztosan győzött. Stoffa és Mórócz rugták a győztes csapat góljait, míg a NAC vigaszgólját Ströck Albi lőtte. Bíró: Markovics.

A Haggibbor tornászai Aradon. A mintavásár alkalmából az aradi Torna Egylet nagy-szabású tornaversenyt rendez, amelyre az ország összes számottevő tornászai meghívást nyertek, így a Haggibbor nemrégiben megalakított ifjú tornászgardája is. Bár a Haggibbor tornászai még alig vannak túl a kezdet nehézségein, reméljük, hogy méltó módon fogják képviselni az egyesület színeit. A versenyen résztvesznek a KKASE, a Bistritzer Turn Verein, Nagyszeben és Nagyvárad legjobb tornászai.

Románia uszóbajnokságai ma délután 3 órakor kerülnek a Strand-fürdő medencéjében lebonyolításra. Az előreláthatólag érdekes és nyitós versenyre a következő nevezések érkeztek be: Schulmeister, Péterffy, Csizsár I., Csizsár II., Komáromi, Gnädig I., Hana, Szász, Farkas, Breslauer I. és II., MSE, Felicidész I. és II., Devich, Sonnenfeld, König, Kövári, Hoványi Sári, Haas Mária, Nv. Törökvs. Sachs I., Kövári, Köpich, Fisch, Heller, Stein, Haggibbor. Pusztafi, Manz, Bányai I. és II., dr. Snjarits, Hecht, Óvári Zoltán és Baba, Asztalos I. és II., Horosz, Heim, KAC., Giurgiu I. és II., Ica I. Univ. Sepetan George, Bergesz Josif, Köteles Stefan, Németh Karol, Aczél Ion Gloria—CFR Arad. Ezenkívül még biztosan számítanak Bucuresti, Sibiu, Timisoara legkiválóbb uszóira is.

A Haggibbor uszói a vasárnapi nemzetközi uszóversenyen. A Haggibbor a nemzetközi versenyen következő uszóival szerepel: **Senior-számok:** 50 mtr. gyors: Sachs I. 200 mtr. gyors: Sachs I. 100 mtr. mell: Rubin, Fisch Dori, Seidner. 200 hát: Heller. 50 oldal: Kövári. 100 mell (32 éven felül): Fisch, dr. Neumann. 100 hölgy: Bilkei Ilus, Kende Lili. 3x50 vegyes staféta: A) csapat: Fisch, Heller, Sachs I. B) csapat: Rubin, Sámson, Sugar. **Ifjúsági számok:** 50 gyors: Sachs I. és II., Deutsch, Ciment, Földes, Goldstein. 200 gyors: Sachs II., Ciment, Földes. 100 mtr. mell: Köppich, Kralovszky, Feuerstein, Stein, Bermann, Goldstein. 100 oldal: Földes, Kövári. 100 hát: Sachs I. és II., Kralovszky, Stein. 50 hölgy: Rosenfeld Böske, Cilkei Irén, Kende Lili, Földes Márta. 50 gyermek: Deutsch, Földes II., Holstein. 3x50 vegyes staféta: a) csapat: Köppich, Sachs II., Sachs I., b) csapat: Feuerstein, Stein, Goldstein, c) csapat: Bermann, Ciment, Földes II.

A Haggibbor uszószerkesztője felkéri fentnevezett uszóit, hogy vasárnap délelőtt fél 10 órakor startjegyeik átvétele végett a Strand bejárója előtt jelenjenek meg.

Olesó könyvek

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Wells: A gyémántesináló	20
B. Tristan: Államtitok	20
Dickens: Vázlatok	20
" Karácsonyi ének	20
" A kosztosház	20
Tóth Béla: Török historiák	20
Lengyel elbeszélők	20
Carlyle: A gyémánt nyaklánc	20
Turgenyev: A diadalmas szerelem	20
Zangwil: A matracsír	20
Korrlenko: A makár álma	20
Philippe: Perdrix Apó	20
Stacpovle: Csendes mocsarak	20
Kuprin: Ribnykov kapitány	32
Musset: Az éjszakák	20
France: Elbeszélések	20
Areubasev: A demon	20
Maupassant: Péter és János	20
Fain: Lélekesere	20

Olajmalmosok figgelmébe!

Az augusztus 1-én megnyílt **aradi árumintavásáron saját pavillonunkban** mutatjuk be két évtizedes tapasztalataink alapján készített és a gyakorlatban kitűnően bevált

nővéngolajgyártási gépeinket,

melyre az érdeklődőket ezennel van szerencsénk meghívni.

Princz testvérek vasöntő és gépgyár r.-t. Szatmár.

A kiállításra utazók 75%-os vasúti díjkedvezményben részesülnek. — A kiállítás tartama: augusztus 1-től augusztus 15-ig.

Természetes ásványvíz. **Celestin**

VICHY

A francia állam forrásai: bevált: csuszál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségé, izületi fájdalmaknál. **Grand-Grille** kitűnően használt máj- és vesebántalmaknál. **Hopital** gyomor- és bélbántalmaknál.

Óvakodjunk az utánzatoktól. **Vichy-Etat** só lúgavas, emészthető víz házi elkészítésére. **Vichy-Etat** pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Aranyér

"Gruos" Goedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. — Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. — Ártalmatlan alkalmi részektől mentes. Reggel és este egy kúpocskára lesz a végébe bevezelve. Minden patikában és drogériában kapható. — **RAKTÁR F.H. MEES BUKÁREST CALEA-GRIVITEI 61**

קאנקורו ביה

בבוקר "מאשאנד" מבקשים שוב מומחה שיהיה לו קול ערב — הוין מזה יבוקש בעל תפילה שיתפלל מוסף בומים הקדושים הבעלים תשלומין לפי השוואה. לנסיון יבא רק הנקרא.

יוסף פישער פראנקפורט

Filmvállalat

más foglalkozás miatt igen előnyös árban, esetleg hitelbe is **szedő**. Gaumont és Pathé vetítógépek. Paramount filmek és Goldwyn vizjátékok. Vetítógépek, filmkölesző-berendezés. — Lloyd Express, Cluj.

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פאבריק
ערציגט אללערלייא זעלכווארען
פאסט-פאקעטע ווערדען פראמט פער נאכנאחמע
עעקשוארען. פריידקראנט אונד העשר אויף פערלאנגען.

Tacamul

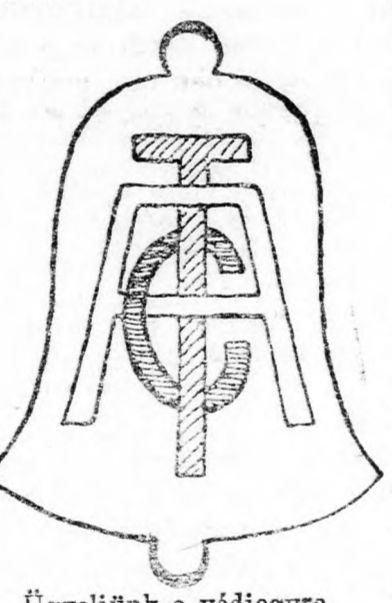
ezüstárgyár
CLUJ

Str. Av. am Jancu 3.
[v. Petőfi utca]

Gyárt:
Évő eszközöket,
Szervizeket,
Disztrágyákat
stb.

Csak
vizsonteladónak!

Telefon Nr. 482.

Ügyeljünk e védjegyre
Gabella-jegyek teleresében, Rávész Ernő nyomdaiüzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság kiváló minőségű új márkája, a

Király-sör

mindenütt kapható

